

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΞΕΓΕΡΣΗΣ

Παρά τα σκληρά καταπιεστικά μέτρα των πραξικοπηματιών, τις φυλακίσεις, τις εκτοπίσεις, τις ομαδικές δίκες στα έκτακτα στρατοδικεία, τα βασανιστήρια, τις εικονικές εκτελέσεις και τις δολοφονίες, συνεχείς ήταν οι αντιδικτατορικές εκδηλώσεις του ελληνικού λαού σε όλη τη διάρκεια της επτάχρονης δικτατορίας, με πρωτοπόρα πάντοτε την αδάμαστη νεολαία.

Ακόμη από τις αρχές του 1973, είχε αρχίσει να εκφράζεται η λαϊκή αγανάκτηση κατά της χούντας όπως η κατάληψη της Νομικής, το Φεβρουάριο του 1973, η διαδήλωση στις 4 Νοεμβρίου 1973, με αφορμή το μνημόσυνο του Γεωργίου Παπανδρέου, όπου έγιναν και συλλήψεις αλλά και η διαδήλωση 3.000 φοιτητών για συμπαράσταση στους συλληφθέντες στις 8 Νοεμβρίου. Οι διαδηλώσεις συνεχίστηκαν στις σχολές.

Πώς ξεκίνησε. Από την αρχή του χρόνου οι φοιτητές βρίσκονταν σε αναβρασμό. Στα μέσα Ιανουαρίου οι φοιτητές της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών και λίγο αργότερα οι φοιτητές της Αρχιτεκτονικής και της Σχολής Χημικών Μηχανικών είχαν κηρύξει αποχή.

Στις 5 Φεβρουαρίου οι φοιτητές του Πολυτεχνείου αποφασίζουν γενική αποχή από τα μαθήματα.

Στις 13 Φεβρουαρίου η δικτατορία απαντά με ένα νομοθετικό διάταγμα, βάσει του οποίου θα διακόπτεται η αναβολή στρατεύσεως των φοιτητών που θα κάνουν αποχή κλπ

Την ίδια ημέρα και την επομένη γίνεται συγκέντρωση και διαδήλωση μέσα στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Η Αστυνομία παραβιάζει το πανεπιστημιακό άσυλο, εισβάλλει στο Πολυτεχνείο και συλλαμβάνει 11 φοιτητές που τους παραπέμπει σε δίκη. Παράλληλα η δικτατορία προβαίνει σε διακοπή της αναβολής στράτευσης δεκάδων φοιτητών.

Στις 16 Φεβρουαρίου καταλαμβάνεται για λίγο η Νομική Σχολή της Αθήνας, ενώ αρχίζει η δίκη των 11 συλληφθέντων στο Πολυτεχνείο.

Η Σύγκλητος του Ε.Μ. Πολυτεχνείου παραιτείται. Πολιτικοί, πνευματικοί άνθρωποι, ακόμη και στρατηγοί εν αποστρατεία σπεύδουν να υπερασπιστούν τους φοιτητές. Την Τετάρτη 21 Φεβρουαρίου φοιτητές της Νομικής, της Φιλολογίας και της Νομικής καταλαμβάνουν το κτίριο

της Νομικής. Στο "ΒΗΜΑ" της 22.2.1973 διαβάζουμε (σελ. 1 και 3): "Τρεις χιλιάδες φοιτηταί ως μετέδωσε το Ασσοσιέιτεντ Πρες παρέμειναν και πέραν του μεσονυκτίου εντός του κτιρίου του Πανεπιστημίου επί των οδών Σίνα, Σόλωνος και Μασσαλίας, εις εκδήλωσιν διαμαρτυρίας διά την άρσιν των αναστολών κατατάξεως των συναδέλφων των. Έξω του κτιρίου διενυκτέρευσαν επίσης ισχυραί αστυνομικαί δυνάμεις, αφού προηγουμένως διέλυσαν μικροσυγκεντρώσεις άλλων και αντιφρονούντων φοιτητών εις τας γύρω παρόδους".

Στις 8 Οκτωβρίου ο Σπύρος Μαρκεζίνης ορκίζεται πρωθυπουργός με στόχο να κάνει εκλογές και να νομιμοποιήσει το καθεστώς που επέβαλε η χούντα. Ο Ανδρέας Παπανδρέου, ο Γεώργιος Μαύρος, ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος, ο Χαρίλαος Φλωράκης και άλλοι κάνουν αμέσως δηλώσεις εναντίον αυτής της "μανούβρας" της δικτατορίας. Λίγο αργότερα στο μνημόσυνο του Γεωργίου Παπανδρέου χιλιάδες Αθηναίοι εκδηλώνουν μαχητικά την αντίθεσή τους στο καθεστώς και η Αστυνομία χρησιμοποιώντας όπλα συλλαμβάνει δεκάδες πολίτες, από τους οποίους 17 στέλνει σε δίκη.

Την Τρίτη, 13 Νοεμβρίου φοιτητικές ομάδες καταλαμβάνουν τους χώρους του Πολυτεχνείου, δηλώνοντας ότι κάνουν κατάληψη επ' αόριστον. Εκτός από τις εκδηλώσεις μέσα στο Πολυτεχνείο, οι φοιτητές κατασκευάζουν ραδιοφωνικό πομπό και αρχίζουν να βομβαρδίζουν την Αθήνα με αντιδικτατορικά συνθήματα.

Από την επόμενη ημέρα αρχίζουν να συρρέουν φοιτητές και νέοι στο Πολυτεχνείο, ενώ πλήθος λαού καταλαμβάνει τα πεζοδρόμια και σιγά-σιγά κλείνει την Πατησίων, τη Στουρνάρη και την Τσοίτσα, ενώ οι αντιδικτατορικές εκδηλώσεις επεκτείνονται και εκτός Πολυτεχνείου.

Οι πολιτικές ταραχές ξέσπασαν στην Αθήνα από τις 14 μέχρι και τις 17 Νοεμβρίου 1973. Οι ταραχές αυτές ξεκίνησαν με την κατάληψη του Πολυτεχνείου από φοιτητές κλιμακώθηκαν με παναθηναϊκή κινητοποίηση κατά του στρατιωτικού καθεστώτος τις 21ης Απριλίου και τερματίστηκαν με την επέμβαση του στρατού.

Απαρχή των γεγονότων θεωρούνται οι γενικές συνελεύσεις των φοιτητικών συλλόγων που πραγματοποιήθηκαν το πρωί της Τετάρτης, 14 Νοεμβρίου, και κατέληξαν στην απόρριψη των κυβερνητικών μέτρων, σχετικά με τον προγραμματισμό των φοιτητικών εκλογών. Το απόγευμα της ίδιας μέρας αποφασίστηκε από τους φοιτητές, που στο μεταξύ είχαν συγκεντρωθεί στο Πολυτεχνείο, η κατάληψη του ιδρύματος, κάτω από έλεγχο Συντονιστικής Επιτροπής. Τις βραδινές ώρες τα συνθήματα των συγκεντρωμένων είχαν πάρει καθαρά πολιτικό χαρακτήρα.

Αλλά ας δούμε το χρονικό των τριών ημερών της εξέγερσης:

Τετάρτη 14 Νοεμβρίου 1973, ώρα 9 πμ. Εκατοντάδες φοιτητές του Πολυτεχνείου συγκεντρώνονται στο προαύλιο του Ιδρύματος. Αρχίζουν συνελεύσεις για να αποφασίσουν πώς θα αντιμετωπίσουν το νέο σχέδιο της χούντας για την υποταγή του κινήματος. Συγκέντρωση γίνεται και στη Νομική που αποφασίζει να κατευθυνθεί στο Πολυτεχνείο. Στις 2.00 μμ., 5.000 περίπου φοιτητές έχουν συγκεντρωθεί στο Πολυτεχνείο, ενώ αρχίζει να συγκεντρώνεται και άλλος κόσμος. Η Πατησίων δονείται από τα συνθήματα κατά της χούντας. Η Ασφάλεια κινητοποιείται και καλεί τους συγκεντρωμένους να αποχωρήσουν.

Οι συγκεντρωμένοι φοιτητές στο Πολυτεχνείο συγκροτούν μια επιτροπή κατάληψης. Κλείνουν οι πόρτες και στις 8.30 το βράδυ γίνεται η πρώτη συνεδρίαση της συντονιστικής επιτροπής. Αμέσως οι πρώτες προκηρύξεις σκορπίζονται στην Πατησίων που είχε κλείσει από τον συγκεντρωμένο κόσμο.

Πέμπτη 15 Νοεμβρίου 1973. Η κατάληψη αποτελεί πόλο έλξης του λαού της Αθήνας που αρχίζει να συρρέει στο Πολυτεχνείο. Ως τις 9.30 το βράδυ η κατάληψη έχει πυκνώσει ενώ ο λαός στους γύρω από το Πολυτεχνείο δρόμους, φωνάζει αντιαμερικανικά και αντιχουντικά συνθήματα. Οι

συγκεντρωμένοι παραμένουν όλη τη νύχτα για συμπαράσταση στους φοιτητές της κατάληψης του Πολυτεχνείου.

Παρασκευή 16 Νοεμβρίου 1973. Μπαίνουν σε λειτουργία οι πομποί του ραδιοφωνικού σταθμού, οι οποίοι μεταφέρουν το μήνυμα του αγώνα σε όλη την Αθήνα που παρακολουθεί τα γεγονότα.

Στις 9 το πρωί στήνονται τα πρώτα οδοφράγματα και σχηματίζονται δύο μεγάλες διαδηλώσεις στην Πανεπιστημίου και στη Σταδίου.

Το μεσημέρι επιτροπή των αγροτών από τα Μέγαρα, που είχαν ξεσηκωθεί ενάντια στις απαλλοτριώσεις της γης τους, επισκέπτονται τη Συντονιστική Επιτροπή και ο σταθμός μεταδίδει: «Ο λαός των Μεγάρων στέκεται και υπόσχεται να αγωνιστεί στο πλευρό του φοιτητικού και εργαζόμενου λαού... Ο αγώνας είναι κοινός... Δεν είναι μόνο για την πόλη των Μεγάρων ή το Πολυτεχνείο... Είναι για την Ελλάδα. Για το λαό της που θέλει να καθορίσει τη ζωή του. Να πορευτεί στο δρόμο της προκοπής. Βασική προϋπόθεση, η ανατροπή της δικτατορίας και η αποκατάσταση της δημοκρατίας».

Οι συγκεντρωμένοι έξω από το Πολυτεχνείο τραγουδάνε το «πότε θα κάνει ξαστεριά».

Το απόγευμα οι διαδηλωτές στο χώρο γίνονται χιλιάδες με συμμετοχή και εργαζομένων. Στις 6 το απόγευμα αρχίζουν οι συγκρούσεις διαδηλωτών και Αστυνομίας με πολλούς τραυματίες.

Στις 7 το απόγευμα μεγάλη διαδήλωση κατευθύνεται στο Πολυτεχνείο και η Αστυνομία χτυπάει. Εμφανίζονται τεθωρακισμένα της Αστυνομίας και πέφτουν οι πρώτοι πυροβολισμοί. Στη Σόλωνος, στην Κάνιγγος, στη Βάθη, στην Αριστοτέλους, στην Αλεξάνδρας, στην πλατεία Αμερικής γίνονται μάχες σώμα με σώμα.

Στις 9.30 η Αστυνομία απαγορεύει την κυκλοφορία στο κέντρο της Αθήνας μέχρι νεοτέρας διαταγής. Στις 11 το βράδυ ο ραδιοσταθμός και τα μεγάφωνα καλούν τον κόσμο να μη φύγει. Οι αύρες έχουν κυκλώσει το χώρο του Πολυτεχνείου και τα δακρυγόνα έχουν πνίξει την περιοχή.

Σάββατο 17 Νοεμβρίου. Λίγο μετά τα μεσάνυχτα, τα πρώτα τανκς εμφανίζονται, ενώ στο νοσοκομείο που οργανώθηκε στο Πολυτεχνείο, μεταφέρονται όλο και περισσότεροι νεκροί και τραυματίες. Στη 1 μετά τα μεσάνυχτα τα τανκς έχουν ζώσει το Πολυτεχνείο. Τα μεγάφωνα και ο ραδιοσταθμός μεταδίδουν: «Μην φοβάστε τα τανκς», «Κάτω ο φασισμός», «Φαντάρει είμαστε αδέρφια σας. Μη γίνετε δολοφόνοι». Στις 1.30 τα τανκς ξεκινούν με αναμμένους τους προβολείς. Οι φοιτητές τοποθετούν μια «Μερσεντές» πίσω από την κεντρική πύλη για να εμποδίσει την είσοδο των τανκς. Οι φοιτητές είναι ανεβασμένοι στα κάγκελα, τραγουδούν τον εθνικό ύμνο και φωνάζουν στους φαντάρους: «Είμαστε αδέρφια».

Δίνεται διορία 20 λεπτών για να βγουν οι έγκλειστοι, ενώ ένα τανκ παίρνει θέση απέναντι στην είσοδο. Η Συντονιστική Επιτροπή προσπαθεί να διαπραγματευτεί την ασφαλή έξοδο του κόσμου.

Ώρα 2.50, ξημερώματα του Σαββάτου 17 Νοεμβρίου. Ο επικεφαλής αξιωματικός με μια κίνηση του χεριού του, δίνει την εντολή να ξεκινήσει το τανκ. Η πόρτα πέφτει και το τανκ συνεχίζει την πορεία του φτάνοντας μέχρι τις σκάλες του κτιρίου «Αβέρωφ». Μαζί του μπαίνουν άνδρες της Ασφάλειας και άντρες των ΛΟΚ. Πέφτουν πυροβολισμοί. Υπάρχουν στρατιώτες που βοηθούν τους φοιτητές να φύγουν, αλλά στις εξόδους τους περιμένουν αστυνομικοί με πολιτικά.

Στις 3:20 δεν υπάρχει πλέον κανένας στο Πολυτεχνείο...

Το πραξικόπημα Ιωαννίδη είχε ήδη ξεκινήσει, καθώς και η πτώση της δικτατορίας με τίμημα την εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο και τη διχοτόμηση του νησιού.